

ასოცირების შეთანხმება - საქართველოს ეროვნული პოლიტიკისა
და საქართველოს მოქალაქეთა კეთილდღეობის ინსტრუმენტი

(ტრენინგის მოდული)

ევროკავშირის Erasmus+ პროგრამების მხარდაჭერით

ჟან მონე პროექტების ფარგლებში - 611026-EPP-1-2019-1-GEEPPJMO-
PROJECT

ეკატერინე ქარდავა

2020

ტრენერი და ტრენინგის “ასოცირების შეთანხმება - საქართველოს ეროვნული პოლიტიკისა და საქართველოს მოქალაქეთა კეთილდღეობის ინსტრუმენტი” ავტორი - ეკატერინე ქარდავა

ეკატერინე ქარდავა - სამართლის დოქტორი, კავკასიის უნივერსიტეტის სამართლის სკოლის ასოცირებული პროფესორი (აფილირებული); გორის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტის პროფესორი; ჟან მონეს მოდულის „აღმოაჩინე ევროკავშირი ასოცირების შეთანხმებაში“ (EUEAA) ავტორი და კოორდინატორი, ჟან მონეს პროფესორი; ჟან მონეს პროექტის „ევროკავშირის სამართლებრივი სახე“ (LFEU) ავტორი და თანაკოორდინატორი; ჟან მონეს პროექტის „ევროპული სწავლების სამკუთხედი“ (TEESS) თანაავტორი და ექსპერტი; ტელე-გადაცემის „ევროპის დროით“ თანაავტორი და შინაარსის შემქმნელი (კონრად ადენაუერის ფონდის მხარდაჭერით); პროექტის „ევროპული კავშირის მართლმსაჯულების სასამართლო პრაქტიკა და ქართული შრომის სამართალი“ ავტორი და ხელმძღვანელი (ფრიდრიხ ებერტის ფონდის მხარდაჭერით); ასოციაციის „ევროპის დროით“ თავმჯდომარე.

ekardava@cu.edu.ge

teess@cu.edu.ge

1. ტრენინგის მიზანი

ტრენინგი ხორციელდება Erasmus+ Jean Monnet Project-ის „ევროპული სწავლების სამკუთხედი“ (TEESS) ფარგლებში. პროექტის მიზანია ევროპისმცოდნეობის სფეროში კავკასიის უნივერსიტეტის აკადემიური ცოდნისა და გამოცდილების გაზიარება საქართველოს საჯარო სკოლებისათვის - ევროკავშირისა და ევროპული ასოციაციის პროცესების თაობაზე მათი ინფორმაციული გაძლიერებისა და სახელმწიფოებრივი აზროვნების განვითარების თვალსაზრისით.

ტრენინგის „ასოციაციის შეთანხმება - საქართველოს ეროვნული პოლიტიკისა და საქართველოს მოქალაქეთა კეთილდღეობის ინსტრუმენტი“ მიზანია უნივერსიტეტის გარეთ პირების ცნობიერების ამაღლება ევროპული ინტეგრაციის შესახებ, ევროპული სწავლების საუნივერსიტეტო გამოცდილების მიტანა დევნილებითა და ეთნიკური უმცირესობებითა დასახლებული რეგიონების სკოლების მოსწავლეთა და მასწავლებელთათვის, მათი ოჯახებისათვის; ცოდნის გაძლიერება და დამოკიდებულებების ფორმირება ასოციაციის შეთანხმებისა და ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შეთანხმების შესახებ ევროპისმცოდნეობის საგანმანათლებლო საბაკალავრო პროგრამის აკადემიური პერსონალის, სტუდენტებისა და ჩართულობით.

2. ტრენინგის ამოცანები

ტრენინგის ამოცანებია:

- ევროკავშირისა და საქართველო-ევროკავშირის ურთიერთობების შესახებ ინფორმაციული სენსიტიურობის ზრდა;
- დეზინფორმაციასთან ბრძოლა;
- მოწყვლადი ჯგუფების მოტივაციის ზრდა და მათ შორის, სახელმწიფო ენის, პატივისცემისა და სწავლების გაძლიერება;
- უნივერსიტეტის აკადემიური პერსონალის (პროექტის ჯგუფის) კვლევითი და პროფესიული უნარების ზრდა;
- უნივერსიტეტის „ევროპისმცოდნეობის“ სტუდენტების თეორიული ცოდნის პრაქტიკულ საკომუნიკაციო ურთიერთობებში გამოყენების უნარების განვითარება.

3. ტრენინგის ჩატარების მეთოდი

ტრენინგის ფარგლებში მისი რეგლამენტიდან გამომდინარე ტრენერი თეორიული მსჯელობის სახით წარადგენს განსახილველ საკითხებს;

ტრენერი გამოიყენებს პრეზენტაციის მეთოდს;

ტრენინგის მსვლელობისას უზრუნველყოფილი იქნება მონაწილეთა ჩართულობა (კომენტარის, დამაზუსტებელი შეკითხვებისა და შეფასებითი მოსაზრებების წარმოდგენის სახით).

ტრენინგის დასრულებისას პასუხი გაეცემა მსმენელთა მხრიდან დასმულ შეკითხვებს.

ტრენერი ითვალისწინებს გარემოს (ეთნიკური უმცირესობის საზოგადოება; დევნილთა საზოგადოება), სამიზნე ჯგუფების ასაკობრივ ჯგუფს (არსრულწოდნები), დეიზნფორმაციის ზეგავლენის ხარისხს (რუსულენოვანი საინფორმაციო წყაროების მოხმარების ფაქტს) და იყენებს აზრის ფორმირების, ტერმინების გამოყენებისა და ეთიკური წესების სპეციფიკურ ასპექტებს. ტრენინგი სრულად აწყობილია კონკრეტულ ფაქტებსა და მტკიცებულებებზე, დამადასტურებელი წყაროების მითითებით ან ჩვენებით.

4. ტრენინგის ხანგრძლივობა

ტრენინგი *“ასოცირების შეთანხმება - საქართველოს ეროვნული პოლიტიკისა და საქართველოს მოქალაქეთა კეთილდღეობის ინსტრუმენტი”* ითვალისწინებს პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი ტრენინგის ერთ მოდულს. მას დაეთმობა 3 სთ.

5. სამიზნე ჯგუფი

ტრენინგის სამიზნე ჯგუფია ეთნიკური უმცირესობებით და დევნილებით დასახლებული რეგიონების საჯარო სკოლის მასწავლებლები, მოსწავლეები და მათი მშობლები.

ტრენინგის მონაწილეთა რაოდენობა - 60 პირი.

ტრენინგი უფასოა.

6. ტრენინგის მასალები

ტრენინგის მასალას წარმოადგენს ტრენერის პრეზენტაცია. მსმენელებს მიეწოდებათ ჰენდაუთები.

7. ტრენინგის ტექნიკურ-ლოჯისტიკური მხარე

უზრუნველყოფილი იქნება პრეზენტაციის ვიზუალიზაცია, კერძოდ, პრეზენტაციების ჩვენება ეკრანზე.

8. ტრენინგის დაწყება, მსვლელობა და პროცედურა

ტრენინგის გახსნა განხორციელდება ტრენერის მიერ, რომელიც მოკლედ მიაწოდებს შემდეგ ინფორმაციას მონაწილეებს:

- *Jean Monnet Project-ის შესახებ*
- *ტრენინგის მიზნებისა და ამოცანების შესახებ.*
- *ტრენინგის დღის წესრიგი და მოდულის ფარგლებში განსახილველი საკითხები*
- *ინფორმაცია ტრენერის შესახებ.*

9. ტრენინგის შინაარსი:

✚ **ევროპული ინტეგრაციის არჩევანი - ოფიციალურად აღიარებული და დადასტურებული საქართველოს მიერ**

ევროპული კავშირი აღიარებს საქართველოს დამოუკიდებლობას და ტერიტორიულ მთლიანობას. საქართველოსათვის ევროპული კავშირი არის სტრატეგიული პარტნიორი. საქართველო ჩართულია ევროპული კავშირის დახმარებების პროგრამებში. ყოველწლიურად ევროპული კავშირი საქართველოს ეხმარება სულ მცირე 100 მილიონი ევროს ოდენობით. ამავდროულად, ევროპული კავშირის მხრიდან დახმარებები არ შემოიფარგლება მხოლოდ ფინანსური მხარდაჭერით, არამედ, - პოლიტიკური, ტექნიკური, ჰუმანიტარული და სხვა.

1. საქართველოს კონსტიტუციის 78-ე მუხლში აღნიშნულია:

„კონსტიტუციურმა ორგანოებმა თავიანთი უფლებამოსილების ფარგლებში მიიღონ ყველა ზომა ევროპის კავშირსა და ჩრდილოატლანტიკური ხელშეკრულების ორგანიზაციაში საქართველოს სრული ინტეგრაციის უზრუნველსაყოფად.“

2. საქართველოს 2019-2022 წლების საგარეო პოლიტიკის სტრატეგია:

„2019-2022 წლების საქართველოს საგარეო პოლიტიკის სტრატეგია განსაზღვრავს ქვეყნის საგარეო პოლიტიკის სტრატეგიულ მიზნებს, ამოცანებსა და პრიორიტეტულ მიმართულებებს და მათი განხორციელების გზებსა და მექანიზმებს. ეს არის საქართველოს საგარეო პოლიტიკის პირველი სტრატეგია, რომელიც საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცებული ეროვნული დონის დოკუმენტია.“

„მიზანი 2: ევროკავშირში გაწევრიანება“

“საქართველოს ეროვნული ინტერესები:

1. სუვერენიტეტისა და ტერიტორიული მთლიანობის უზრუნველყოფა
2. სახელმწიფო ინსტიტუტების განვითარება და დემოკრატიის განმტკიცება
3. ეროვნული უსაფრთხოების ეფექტიანი სისტემის განვითარება
4. ეროვნული ერთიანობისა და სამოქალაქო თანხმობის განმტკიცება
- 5. ევროპული და ევროატლანტიკური ინტეგრაცია**
6. ეკონომიკის სტაბილური გრძელვადიანი ზრდის უზრუნველყოფა
7. ენერგეტიკული უსაფრთხოების უზრუნველყოფა
8. რეგიონული სტაბილურობის უზრუნველყოფა
9. საქართველოს სატრანზიტო ფუნქციის გაძლიერება
10. საქართველოს და რეგიონის ეკოლოგიური უსაფრთხოების უზრუნველყოფა
11. სამოქალაქო ინტეგრაციისა და ეროვნული და კულტურული თვითმყოფობის უზრუნველყოფა
12. კიბერუსაფრთხოების განმტკიცება
13. დემოგრაფიული უსაფრთხოების უზრუნველყოფა
14. დიასპორებთან ურთიერთობა”.

„საქართველოს უსაფრთხოების პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებები:

1. საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიების დეოკუპაცია და რუსეთის ფედერაციასთან ურთიერთობა
 2. სახელმწიფო ინსტიტუტების განვითარება და დემოკრატიის განმტკიცება.
 3. ჩართულობის პოლიტიკის განხორციელება
 4. საქართველოს თავდაცვისა და უსაფრთხოების სისტემის განვითარება
 5. ჩრდილოატლანტიკური ხელშეკრულების ორგანიზაციაში გაწევრება და ევროკავშირში ინტეგრაცია“
- ... (და სხვა).

3. „ევროკავშირსა და ნატოში საქართველოს გაწევრების კომუნიკაციის შესახებ საქართველოს მთავრობის სტრატეგიის 2017-2020 წლებისთვის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2017 წლის #765 განკარგულება:

„ძირითადი გზავნილები

ევროკავშირსა და ნატოში საქართველოს გაწევრებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე შესაბამისი გზავნილების შემუშავება როგორც ეროვნულ, ასევე საერთაშორისო დონეზე ხორციელდება: საზოგადოებრივი აზრის კვლევების შედეგების, სამიზნე ჯგუფების ანალიზის, ძირითადი არასწორი აღქმისა და საზოგადოებაში არსებული ინფორმაციის ნაკლებობის, ასევე სამოქმედო გეგმის ანგარიშის ანალიზის საფუძველზე.

სტრატეგიული კომუნიკაცია ხორციელდება შემდეგი ძირითადი გზავნილების საფუძველზე:
ეროვნულ დონეზე:

- ევროკავშირსა და ნატოში გაწევრების პროცესში მიმდინარე, განხორციელებული და დაგეგმილი კომპლექსური და ფართომასშტაბიანი რეფორმები აძლიერებს საქართველოს სახელმწიფოებრიობასა და თავდაცვისუნარიანობას;
- საქართველოს ევროკავშირსა და ნატოში გაწევრების პროცესი ხელს უწყობს ქვეყნის სწრაფი განვითარებისთვის საჭირო უსაფრთხო და კონკურენტული გარემოს შექმნას;

- საქართველოს ევროკავშირსა და ნატოში გაწევრების პროცესი უზრუნველყოფს საქართველოში დემოკრატიული ინსტიტუტების განვითარებას, კანონის უზენაესობის, ადამიანის უფლებების, საერთო ღირებულებებისა და კულტურული მრავალფეროვნების დაცვას, მოქალაქეთა თავისუფალ გადაადგილებას;
- საქართველოს ევროკავშირსა და ნატოში გაწევრების პროცესი ხელს უწყობს უცხოური ინვესტიციების ზრდას, უმუშევრობის შემცირებასა და საქართველოს თითოეული მოქალაქის ცხოვრების დონის გაუმჯობესებას.

საერთაშორისო დონეზე:

- საქართველოს, როგორც ევროპული კულტურისა და ღირებულებების მატარებელ ერთ-ერთ უძველეს ქრისტიანულ და ახალგაზრდა დემოკრატიის ქვეყანას, მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს ევროპული და ევროატლანტიკური უსაფრთხოების განმტკიცებაში;
- საქართველო წარმოადგენს დემოკრატიული განვითარების წარმატებულ მაგალითს ევროკავშირისა და ნატოს აღმოსავლეთ სამეზობლოში;
- ევროკავშირსა და ნატოში გაწევრება ხელს შეუწყობს საქართველოში დემოკრატიის სწრაფ კონსოლიდაციას და რეგიონში დემოკრატიული პროცესების განვითარებისკენ სწრაფვას;
- საქართველო სანდო პარტნიორია, წარმოადგენს მნიშვნელოვან სატრანზიტო დერეფანს, რომელიც, მათ შორის, ხელს უწყობს ევროპის ენერგოუსაფრთხოებას.

4. საქართველოს მთავრობის 2017 წლის №533 დადგენილებაში „საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების ერთიანი სტრატეგია 2017 – 2021-ის“ დამტკიცების შესახებ“ აღნიშნულია:

სტრატეგია ორიენტირებულია განათლების სფეროში ევროკავშირის შესაბამის პოლიტიკასა და პრაქტიკასთან დაახლოვებაზე, რაც დაკავშირებულია განათლების ხარისხის უზრუნველყოფის მექანიზმების განხორციელებისას ბოლონის პროცესის ფარგლებში შემუშავებული რეკომენდაციების, მათ შორის, უმაღლესი განათლების ევროპული სივრცის ხარისხის უზრუნველყოფის სტანდარტებისა და სახელმძღვანელო პრინციპების (ESG) მოთხოვნების გათვალისწინებასთან... სტრატეგიის დოკუმენტი ასევე ითვალისწინებს

პროფესიული განათლებისა და გადამზადების ევროპულ კრედიტების სისტემის (ECVET) ეტაპობრივ დანერგვას საქართველოს პროფესიული განათლების სისტემაში.

2014 წლის 27 ივნისს ხელმოწერილი საქართველოსა და ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმების ცალკეული თავებით განისაზღვრა მეცნიერებისა და განათლების სფეროში ევროკავშირთან საქართველოს თანამშრომლობა. კერძოდ, შეთანხმების მე-12 თავი ითვალისწინებს თანამშრომლობას კვლევის, ტექნოლოგიების განვითარებისა და დემონსტრირების სფეროში, ხოლო მე-16 თავში მოცემულია განათლებას, ტრეინინგსა და ახალგაზრდობის მიმართულებით თანამშრომლობის თემები. აგრეთვე, საქართველოს საგანმანათლებლო-სამეცნიერო სფეროსთვის მნიშვნელოვან რესურსს წარმოადგენს ევროკავშირის კვლევისა და ინოვაციების პროგრამის „ჰორიზონტი 2020“-ის 77 მილიარდიანი ფონდი, რომლის წევრიც საქართველო 2016 წელს გახდა და რომლის ფარგლებშიც, კონკურსის წესით, უკვე დაფინანსდა ქართული ორგანიზაციების მიერ წარდგენილი 17 პროექტი, 5.2 მლნ. ლარზე მეტი ჯამური ღირებულებით. ამასთან ქვეყანას უბრუნდება გადახდილი საწევროს ნახევარი, მეცნიერების შემდგომი განვითარების მიზნით.

საქართველო აქტიურად არის ჩართული ევროკავშირის პროგრამაში ERASMUS+ და 131 პარტნიორ ქვეყანას შორის მე-8 ადგილს იკავებს წარმატებული პროექტების კუთხით. შედეგად, 2015 წლიდან 1500-ზე მეტი საქართველოს მოქალაქეობის მქონე სტუდენტის სწავლა დაფინანსდა ევროპის წამყვან უნივერსიტეტებში. 2016 წელს ERASMUS+ მობილობის პროგრამებში საქართველომ მოიპოვა 1465 სტიპენდია. კრედიტების მობილობის პროგრამით მოპოვებულია 1333 სტიპენდია. სსიპ - განათლების საერთაშორისო ცენტრის მიერ დაფინანსდა 483 საქართველოს მოქალაქის სწავლა მსოფლიოს წამყვან უნივერსიტეტებში.

საქართველოს ვითარება და საჭიროებები პოსტ-საბჭოთა ეპოქაში და ევროპულ კავშირთან პარტნიორობის მნიშვნელობა

უკანასკნელი 30 წლის მანძილზე, დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლისა და დამოუკიდებლობის გამოცხადების დღეებიდან მოყოლებული, საქართველომ გადაიტანა

რამდენიმე ომი, შეიარაღებული კონფლიქტი, პოლიტიკური და ეკონომიკური შევიწროება. შედეგად, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკა და ცხინვალის რეგიონი/სამხრეთ ოსეთი ოკუპირებულია რუსეთის ფედერაციის მიერ. საქართველოს ეკონომიკა კი დროდადრო მნიშვნელოვან ნეგატიურ ზეგავლენას განიცდის. იარაღით, მშვიდობიანი მოსახლეობის დახოცვით, მიწების მიტაცებით, სისხლისღვრით, ძალის დემონსტრირებით, მტერი მუდმივად ასუსტებს საქართველოს სუვერენიტეტს, ხელჰყოფს ტერიტორიულ მთლიანობას, ხელს უშლის დემოკრატიულ პროცესებს, კეთილდღეობის ზრდას, განვითარებას, დამოუკიდებლობას, თავისუფლებას; რუსეთის ფედერაციის მხრიდან ჩვენ სუვერენულ ყოფაში ჩარევის შედეგები მტკივნეულია: უმუშევრობა, სიღარიბე და ა.შ... იმის გამო, რომ საქართველოს სურს იყოს დამოუკიდებელი, გამთლიანებული, ცივილური, ღია და გახსნილი მსოფლიო ხალხებისა და ნებისმიერი სახელმწიფოების მიმართ, - მას ებრძვის მეზობელი.

საერთაშორისო დოკუმენტებით აღიარებულია ქართველთა ეთნიკური წმენდა აფხაზეთში.

ასეთ ყოფაში, პარტნიორებისა და პოლიტიკური მეგობრების გარეშე, საქართველოს გაუჭირდებოდა გადარჩენა და ღირსეული სახელმწიფოებრივი ცხოვრების გაგრძელება. დამოუკიდებლობის გამოცხადების პირველი დღიდან, პატარა საქართველოს გვერდით დადგნენ ისეთი დიდი მსოფლიო მოთამაშეები, როგორებიცაა ევროპული კავშირი, ამერიკის შეერთებული შტატები (აშშ) და სხვა დემოკრატიული სამყარო. მათი მხრიდან დახმარება მოიცავს პოლიტიკურს, ფინანსურს, ტექნიკურს, ჰუმანიტარულს.

ადამიანებს, ორგანიზაციებს, სახელმწიფოებს შორის ნებისმიერი ურთიერთობა და შეთანხმება ეფუძნება საერთო ინტერესების არსებობას, ურთიერთპატივისცემას, ურთიერთსარგებლიანობას, ურთიერთმხარდაჭერას. ამდენად, ევროპულ კავშირსა და საქართველოს შორის პარტნიორული ურთიერთობები, მათ შორის, ასოცირების შეთანხმების დადება, განპირობებულია ორივე მხარისათვის სასარგებლო მიზნების მიღწევით. ერთი მხრივ, ევროკავშირს სურს მშვიდობა, სტაბილურობა, უსაფრთხოება თავის სამეზობლოში, ამავედროულად, - სავაჭრო-ეკონომიკური და პოლიტიკური კავშირების გაფართოება; მეორე მხრივ, საქართველოს სურს პოსტ-საბჭოთა ეპოქაში სახელმწიფოებრიობის გაძლიერება, დამოუკიდებლობისა და სუვერენიტეტის სრული და ეფექტური უზრუნველყოფა, ომის

შედეგების განეიტრალება, ძლიერი საჯარო და კერძო სექტორის ჩამოყალიბება, ბიზნესის, წარმოებისა და ვაჭრობის გაფართოება, სოციალური სტაბილურობის უზრუნველყოფა, განათლების ხარისხის გაძლიერება, ადამიანის კეთილდღეობისა და განვითარებისათვის კარგი პირობების შექმნა. ზემოაღნიშნული მიზნების მიღწევაში საქართველო და ევროპული კავშირი ერთმანეთს ეხმარებიან. რა თქმა უნდა, დახმარების მოცულობა, სახეები და შესაძლებლობები განსხვავებულია. საქართველო, განსაკუთრებით საჭიროებს სერიოზული ფინანსური და ტექნიკური რესურსებით მხარში ამოდგომას, რათა ააშენოს ახალი ტიპის დემოკრატიული და ცივილური სახელმწიფო, განავითაროს ინფრასტრუქტურა (სატრანსპორტო, საგზაო, წყლის, წყალარინების, სასკოლო და სხვა), შექმნას ახალი ტექნოლოგიები და ინოვაციები წარმოების სფეროში და ა.შ.

ევროპული კავშირის დახმარებით განხორციელებული პროექტების შინაარსი

24 წელზე მეტია, ევროპული კავშირი საქართველოს ეხმარება უწყვეტად, ყოველწლიურად და ეს დახმარება არის კოლოსალური. ევროპული კავშირის დახმარებით, ხელშეწყობით, დაფინანსებით ან თანამონაწილეობით დაიწყო საქართველოსათვის სხვადასხვა სასიკეთო პროექტები:

- სკოლების აშენება და გარემონტება;
- გზების დაგება;
- სატრანსპორტო სფეროს გაუმჯობესება, მათ შორის კეთილმოწყობილი საზოგადოებრივი ტრანსპორტის რაოდენობის ზრდა;
- განათლების ხარისხის გაუმჯობესება და ახალი შესაძლებლობების მიცემა საქართველოს მოქალაქეებისათვის, მათ შორის უფასოდ სწავლება საზღვარგარეთ, სტიპენდიების გაცემა და სხვა.
- ეთნიკური უმცირესობების, დევნილთა ან/და ლტოლვილთა მხარდაჭერითი ღონისძიებები, „დისკრიმინაციის წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ“ საქართველოს კანონის მიღება და ანტი-დისკრიმინაციული მექანიზმების შექმნა;
- სხვადასხვა ბიზნესის დაფინანსება და გაძლიერება, მათ შორის, სოფლის მეურნეობის სფეროში;

- სახელმწიფო სერვისების განვითარება (ერთი ფანჯრის პრინციპით მომსახურება, საზოგადოებრივი ჯანდაცვა, კრიზისების მართვა, სხვა);
- მეცნიერების სფეროს გაძლიერება;
- შრომის ინსპექციის მექანიზმის ჩამოყალიბება და დასაქმებულთა უსაფრთხოების დაცვის გაძლიერება;
- საქართველოს ჩართვა და ინტეგრირება მსოფლიო და რეგიონული მასშტაბის პროგრამებში, მათ შორის, გაზისა და ნავთობის მარშრუტების დივერსიფიცირების პროექტებში (აზერბაიჯანი-საქართველო-თურქეთის მჭიდრო პარტნიორობით);
- სამუშაო ადგილების შექმნის ხელშეწყობა;
- საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის შენარჩუნება და მოვლა;
- პროკურორების, მოსამართლეების, სხვა პროფესიის პირების გადამზადება-დატრენინგება.
- საზღვარგარეთ მყოფი პირების საქართველოში ნებაყოფლობითი დაბრუნების ხელშეწყობა.
- სხვა მარავალი.

ასეთი დახმარებების საფუძველზე, საქართველომ მოახერხა და შესძლო აეშენებინა სრულად ახლებური სახელმწიფო. იგი გახდა ახალგაზრდა დემოკრატიის ქვეყანა, გაუმკლავდა ომებს, განავითარა ტურიზმი, მთელს მსოფლიოს გააცნო საქართველოს კულტურა, ბუნებრივი სილამაზე და სიმდიდრე, ისტორიული სიდიადე, აწარმოა პროდუქტები და გაიტანა მსოფლიოს სხვადასხვა ბაზრებზე. მიუხედავად მრავალი ომისა საქართველომ ვაჟკაცურად, ჯიუტად, თავდადებით შესძლო ფეხზე წამოდგომა, არ უღალატა არც საკუთარ არჩევანს და ბოლომდე უერთგულა პარტნიორი ქვეყნების მხარდაჭერასაც.

ახალი გამოწვევები ევროპული ინტეგრაციის პროცესში

თანამედროვე ტექნოლოგიებისა და ინოვაციების ეპოქაში, გაჩნდა ახალი ომის სახეც - ინფორმაციული ომი, ჰიბრიდული ომი. საქართველოში დაიწყო ყალბი ინფორმაციების გავრცელება ევროპულ კავშირზე. მტერმა, იარაღით რომ ვერ მოახერხა, გადაწყვიტა საქართველოსა და ევროპულ კავშირს შორის ურთიერთობის მოშლა ცრუ ამბებით: დაიწყო

საქართველოს მოქალაქეთა დარწმუნება იმაში, რომ ევროპული კავშირი გვართმევს ენას, კულტურას, წეს-ჩვეულებებს, ტრადიციებს და სხვა. საქართველოს ხელისუფლებამ აქაც მყისიერი მოქმედება დაიწყო, გონიერებითა და ჰუმანიზმით წამოიწყო სტრატეგიული კომუნიკაციის პროცესები ახალი გამოწვევის წინააღმდეგ.

✚ ევროპული კავშირის წევრი სახელმწიფოების თანაცხოვრების წესრიგი

ევროპული კავშირი არის 27 ევროპული სახელმწიფოს გაერთიანება, სადაც ერთობლივად მიიღება გადაწყვეტილებები. მიღებული გადაწყვეტილებები თითოეული ქვეყნის ინტერესშია და ყველასათვის სასარგებლოა. ევროპული კავშირის ყველა წევრ ქვეყანას აქვს საკუთარი სახელმწიფო ენა, ისტორია, კულტურა, ცხოვრების წესი, კონსტიტუცია, წეს-ჩვეულებები, ტრადიციები, ადათები. მათი დამოუკიდებლობა და ინდივიდუალიზმი დაცულია.

27 ევროპული ქვეყანა ერთმანეთისგან მნიშვნელოვნად განსხვავდება. ისინი წარსულში ერთმანეთს ეომებოდნენ და მტრობდნენ კიდევ, მაგრამ მათ შესძლეს კონსტრუქციული დათმობითა და ურთიერთსასარგებლო ერთობლივი ქმედებებით მშვიდობის, კეთილდღეობის, მართლმსაჯულებისა და უსაფრთხოების სივრცის აშენება, სადაც ნებისმიერი ადამიანი თავს დაცულად გრძნობს.

ევროპული კავშირის წევრმა სახელმწიფოებმა ერთმანეთი გააძლიერეს ისე, რომ შეინარჩუნეს დამოუკიდებლობა, სუვერენიტეტი, ენა, კულტურა, ადათები.

✚ ევროპული კავშირის თავისუფალი შიდა ბაზარი

ევროპულ კავშირში, 27 ევროპულ სახელმწიფოს აქვს საერთო თავისუფალი შიდა ბაზარი. ეს ნიშნავს, რომ ყველა ევროპულმა სახელმწიფომ ერთმანეთის მიმართ გააუქმა შეზღუდვა საქონლისა და მომსახურების გადაადგილების სფეროში. წარსულში თითოეულ სახელმწიფოს ჰქონდა საკუთარი საბაჟო კანონმდებლობა, ერთმანეთისაგან განსხვავებული მოსაკრებლები, გადასახადები, წესები, რაც ხელს უშლიდა ეფექტურ ვაჭრობას ერთმანეთში. ხშირად, ეს წესები იყო დისკრიმინაციული და პროტექციონისტული. საბოლოოდ, ევროპული კავშირის ქვეყნები

შეთანხმდნენ, რომ ნებისმიერი ხელისშემშლელი და შემზღვევლი ბარიერები გაუქმდებინათ. მათ ერთმანეთის მიმართ საერთო და თანასწორი წესი დაადგინეს. დღეს, ევროპული კავშირის ერთი სახელმწიფოდან მეორე სახელმწიფოში ბიზნესს, მოვაჭრეს, ნებისმიერ პირს თავისუფლად და ლეგალურად გადააქვს საქონელი, აწარმოებს და ყიდის. ევროპული კავშირის შიდა ბაზარზე ყველა წესი ყველა სახელმწიფოს (დიდი თუ პატარა), ყველა იურიდიული პირისა და ფიზიკური პირის მიმართ თანასწორად მოქმედებს. ამან განაპირობა ბიზნესის გაძლიერება, წარმოების განვითარება, ვაჭრობის ზრდა, მეტი სამუშაო ადგილების შექმნა, კეთილდღეობისა და კაპიტალის მატება ადამიანებისათვის.

ევროპული კავშირის შიდა ბაზარი 500 მილიონიანი სამომხმარებლო თავისუფალი ბაზარია. დღეს, მთელი მსოფლიო ცდილობს, საკუთარი წარმოების შედეგები (საქონელი, მომსახურება) ევროპული კავშირის შიდა ბაზარზე გაიტანოს და გაყიდოს. ევროპული კავშირის გარეთ მყოფ ქვეყნებს (მესამე ქვეყნებს) არ სჭირდებათ ცალ-ცალკე მოლაპარაკება ევროპული კავშირის ქვეყნებთან ვაჭრობის მიზნით, რამეთუ ევროპული კავშირის წევრ ქვეყნებში შიდა ბაზრის ერთი წესი მოქმედებს. ამრიგად, მესამე ქვეყნებს შეუძლიათ შეუთანხმდნენ უშუალოდ ევროპულ კავშირს და მის ნებისმიერ ქვეყანაში ისარგებლონ საქონლისა და მომსახურების თავისუფალი გადაადგილებით. საქართველო, საფრანგეთში შეიტანს საქონელს თუ ლატვიაში, ყველგან ერთი საბაჟო წესრიგი ხვდება. ამ ფაქტორმა, ევროპული კავშირის შიდა ბაზარი ძალიან მომხიბვლელი და ეფექტური გახადა. შიდა ბაზრის ასეთი ორგანიზების გამო, ევროკავშირი ერთ-ერთ ყველაზე დიდ ეკონომიკად ითვლება.

ასოცირების შეთანხმებისა და DCFTA-ის ფარგლებში, საქართველოსათვის იხსნება უდიდესი შესაძლებლობები ევროპული კავშირის შიდა ბაზრის მიმართულებით.

ასოცირების შეთანხმება (AA) და ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის სივრცე (DCFTA)

2014 წლის 27 ივნისს საქართველომ და ევროპულმა კავშირმა ხელი მოაწერეს ასოცირების შეთანხმებას. 2014 წლის 18 ივლისს საქართველომ განახორციელა ასოცირების შეთანხმების

რატიფიცირება. ასოცირების შეთანხმება დროებითი გამოყენების რეჟიმის ძალით ამოქმედდა 2014 წლის 1 სექტემბერს, ხოლო სრულად ძალაში შევიდა 2016 წლის 1 ივლისს.

2014 წელს, ასოცირების შეთანხმების დადებით, საქართველოსა და ევროპულ კავშირს შორის დაიწყო გაღრმავებული ურთიერთობების ეპოქა - პოლიტიკური ასოცირებისა და ეკონომიკური ინტეგრაციისა, მათ შორის, ღრმა და ყოველისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის სივრცის (DCFTA) ჩამოყალიბებისა.

ასოცირების შეთანხმება არის საქართველოს მომავალში ინვესტირების უდიდესი შესაძლებლობა. იგი წარმოადგენს საქართველოს საშინაო რეფორმების განხორციელების დოკუმენტს, რისი შედეგიც უნდა იყოს მდგრადი განვითარება, ადამიანის უფლებების მაღალი სტანდარტით დაცვა, კანონის უზენაესობა, წარმოების და კეთილდღეობის ზრდა, სოციალური განზომილების გაძლიერება, ღირსეული შრომა და დასაქმება ყველასათვის, თაობებს შორის კონსოლიდაცია (ახლანდელი თაობების პასუხისმგებლური და კეთილსინდისიერი ქცევა მომავალი თაობების კეთილდღეობისათვის). ამ შედეგების მისაღწევად, ასოცირების შეთანხმებით დადგენილია შინაარსობრივი ვალდებულებები, რაც საქართველომ უნდა განახორციელოს და ვადები, როდის უნდა განახორციელოს. საქართველომ ეროვნულ კანონმდებლობასა და პრაქტიკაში უნდა ასახოს ევროპული სტანდარტები. ამ პროცესს ეწოდება სამართლებრივი დაახლოება/სამართლებრივი აპროქსიმაცია.

ასოცირების შეთანხმება მოცულობით დიდია, დაახლოებით 1000 გვერდზეა გადმოცემული. ასოცირების შეთანხმების დანართებში კი გაწერილია ეროპული კავშირის 300-ზე მეტი კანონმდებლობის ჩამონათვალი, რომელსაც საქართველო უნდა დაუახლოვდეს. საქართველომ დაახლოება (აპროქსიმაცია) მხოლოდ საქართველოს ხალხისა და ქვეყნის სასიკეთოდ უნდა განახორციელოს. ამიტომაც, ევროპულ ასოცირებას აქვს თუ არა ჯანსაღი, ეფექტური და სასიკეთო შედეგები, უნდა შემოწმდეს სისტემატურად. ასოცირების შეთანხმება ითვალისწინებს პროგრესის მუდმივ მონიტორინგს. ამ მონიტორინგს ახორციელებს თავად საქართველოს ხელისუფლება, ევროპული კავშირი და სამოქალაქო საზოგადოების პლატფორმა (არასამთავრობო სექტორი, კერძო სექტორი, ექსპერტები).

DCFTA არის ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის სივრცის შესახებ შეთანხმება, რომელიც ასოცირების შეთანხმების ნაწილია (კერძოდ, IV კარი). სხვა სიტყვებით, DCFTA არის ქართული წარმოების განვითარებისა და გაძლიერების შესაძლებლობა, ისეთი ბაზრის ჩამოყალიბებისა და შექმნის შესაძლებლობა, სადაც დაცული იქნება, როგორც ბიზნესის ინტერესები, აგრეთვე, - გარემოსდაცვითი ინტერესები და სოციალური ინტერესები. ევროპულმა კავშირმა შექმნა და ჩამოაყალიბა ისეთი მდგრადი და თავისუფალი ბაზარი, სადაც თანაბრად დაცულია ბიზნესის და ადამიანის მოთხოვნილებები, სადაც ეკონომიკა და ვაჭრობა ადამიანს ემსახურება და, პირიქით, ადამიანი, თავისი უნარით, ინტელექტით, განათლებითა და შესაძლებლობებით ეკონომიკის მთავარი მამოძრავებელი ძალაა. ორივე ერთად კი ქმნის კაპიტალს და კეთილდღეობას, აშენებს ძლიერ სახელმწიფოს და საზოგადოებას. ბაზრის ასეთი მოდელი უნიკალურია.

DCFTA-ის თანახმად, ნებისმიერმა ინვესტორმა უნდა განახორციელოს ისეთი საქმიანობა, სადაც დაცული იქნება:

- საქართველოს ბუნება (წყალი, ჰაერი, მიწა, მცენარეები), რაც საქართველოს მოქალაქეების სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის გარანტია;
- ნაყოფიერი დასაქმებისა და ღირსეული შრომის პრინციპი, რაც საქართველოს მოქალაქეებს მისცემს შესაძლებლობას ჰარმონიულად დააბალანსონ პროფესიული და პირადი/საოჯახო ცხოვრება, მიიღონ შემოსავალი და გაზარდონ საკუთარი კეთილდღეობა;
- მეწარმეობის თავისუფლება, რაც ბიზნესს შეუქმნის თავისუფალი განვითარებისა და მოქმედების პირობებს, სადაც ბიზნესი იმოქმედებს საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა დაცვით და საქართველოს ხალხისა და სახელმწიფოს ინტერესების პატივისცემით, სადაც დიდი ბიზნესი არ დაჩაგრავს პატარა ბიზნესს, სადაც ყველა ბიზნესს ექნება ერთნაირი შესაძლებლობა განვითარებისა, სადაც სახელმწიფო ყველა ბიზნესის მიმართ იმოქმედებს თანასწორად და ობიექტურად, სადაც სახელმწიფო დაეხმარება მცირე და საშუალო ბიზნესს.

DCFTA, აგრეთვე, ითვალისწინებს ევროკავშირის შიდა ბაზარზე მხოლოდ იმ საქონლისათვის საბაჟო შეღავათების მინიჭებას, რომელიც წარმოშობილია საქართველოში. ე.ი. ევროპული კავშირი უდიდეს მოტივაციას აძლევს საქართველოს და ქართულ ბიზნესს - სთავაზობს რა

ეროვნული წარმოების აღორძინება-გაძლიერებას. ევროპული კავშირი მხოლოდ იმ საქონელს გაათავისუფლებს საბაჟო გადასახადებისაგან, რომელიც ქართულია.

ევროპული კავშირის თავისუფლების, უსაფრთხოებისა და მართლმსაჯულების სივრცე

ევროპული კავშირი სთავაზობს საკუთარ მოქალაქეებს თავისუფლების, უსაფრთხოების და მართლმსაჯულების სივრცეს შიდა საზღვრების გარეშე, სადაც ადამიანი უზრუნველყოფილია თავისუფალი გადაადგილებით. აქ გარანტირებულია უსაფრთხოებისა და დაცვის მაღალი დონე კრიმინალის, რასიზმის, ქსენოფობიის წინააღმდეგ ბრძოლისა და პრევენციის შესაბამისი მექანიზმებით, რაც კოორდინირებულია წევრი ქვეყნების პოლიციასა და სხვა კომპეტენტურ ორგანოებს შორის თანამშრომლობით.

2017 წელს ევროპულმა კავშირმა მიიღო კანონი, რის შედეგადაც საქართველოს მოქალაქე უვიზოდ შედის და თავისუფლად გადაადგილდება შენგენის ზონაში (90 დღე 180 დღიან პერიოდში). ამ შესაძლებლობის გახსნის დღიდან საქართველოს ათი ათასობით მოქალაქემ თავისუფლად, ყოველგვარი სავიზო მოსაკრებლისა და სასაზღვრო კვითის საფასურის გარეშე, იმოგზაურა შენგენის სხვადასხვა ქვეყნებში. აღრიცხულია, მილიონზე მეტი შესვლა შენგენის ზონის ქვეყნებში საქართველოდან. გაღრმავდა ხალხთა შორის კავშირები, წამოიწყო სხვადასხვა ერთობლივი საქმიანობები. საქართველოს მოქალაქეები საკუთარი თვალთ, ყურით ეცნობიან და ხედავენ, რომ ევროპულ კავშირში ნებისმიერი ადამიანი დაცულია, პატივს სცემენ ყველას განურჩევლად რასისა, კანისა, ენისა და ა.შ.

ენის პატივისცემა ევროპულ კავშირში

ევროპული კავშირი პატივს სცემს თითოეული წევრი სახელმწიფოს ენას. ამიტომაც, ევროპულ კავშირში 24 ოფიციალური და სამუშაო ენაა. ეს ნიშნავს შემდეგს: როცა ევროპული კავშირი იღებს კანონებს, გადაწყვეტილებებს, ის ითარგმნება ყველა ევროპულ ენაზე და საკუთარ სახელმწიფო ენაზე მიეწოდება ხალხს.

ეს პრინციპი ასახულია ასოცირების შეთანხმებაშიც. ასოცირების შეთანხმების თანახმად, სამართლებრივი დაახლოების (აპროქსიმაციის დროს), საქართველომ უნდა თარგმნოს ევროპული კავშირის კანონმდებლობა, რათა მოხდეს ევროპული სტანდარტების ზუსტი შემეცნება, გაგება და სწორი ინკორპორირება ეროვნულ სამართალში. გარდა ამისა, ევროპული კავშირი ფინანსურადაც ეხმარება საქართველოს, რომ ქართულ ენაზე თარგმნონ უცხოური კანონმდებლობა.

საქართველოს მთავრობის 2014 წლის # 186 განკარგულების თანახმად, ევროპული კავშირის კანონმდებლობის ქართულ ენაზე თარგმნა უნდა განახორციელოს საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სსიპ - საქართველოს საკანონმდებლო მაცნემ.

თუ საქართველო გაწევრიანდება ევროპულ კავშირში, საქართველოს სახელმწიფო ენა გახდება ოფიციალური და სამუშაო ენა ევროპული კავშირისა.

ოჯახი და ქორწინება ევროპულ კავშირში

ევროპულ კავშირში ოჯახისა და ოჯახის ერთიანების დაცვა ფუნდამენტური ღირებულებების ნაწილია. ევროპული კავშირის ფუნდამენტურ უფლებათა ქარტიის თანახმად:

- ყველას აქვს უფლება დაიცვას პირადი და საოჯახო ცხოვრება.
- დაქორწინების უფლება და ოჯახის შექმნის უფლება უზრუნველყოფილია ეროვნული კანონმდებლობებით.
- ოჯახი სარგებლობს სამართლებრივი, ეკონომიკური და სოციალური დაცვით.
- ოჯახური და პროფესიული ცხოვრების შეთავსების მიზნით, ნებისმიერს აქვს უფლება დაცული იყოს სამსახურიდან გათავისუფლებისგან დედის დეკრეტული შვებულების და მშობლის შვებულების და შვილად აყვანის შვებულების დროს.

ევროპული კავშირის ყველა წევრ ქვეყანას აქვს საკუთარი ისტორიული, კულტურული, ადათობრივი წარმოდგენები და მსოფლმხედველობა ოჯახის შესახებ, რაც ასახულია თითოეული ქვეყნის კონსტიტუციაში. მაგალითად, ლატვია არის ევროპული კავშირის წევრი. ლატვიის კონსტიტუციაში წერია შემდეგი: „სახელმწიფო იცავს და მხარს უჭერს ქორწინებას -

ქალისა და კაცის კავშირს...“. პოლონეთი არის ევროპული კავშირის წევრი. პოლონეთის კონსტიტუციაში წერია „ქორწინებას, რომელიც არის კაცსა და ქალს შორის კავშირი, ასევე, ოჯახს, დედობას და მშობლობას იცავს და მფარველობს პოლონეთის რესპუბლიკა“.

ზემოაღნიშნული და სხვა მაგალითები მოწმობს, რომ ევროპული კავშირი არ ერევა ქვეყნების იდენტურობისა და მსოფლმხედველობის ასპექტებში, რომელიც ეხება ქორწინებასა და ოჯახს. ამდენად, ევროპულ კავშირს არასდროს მოუთხოვია და არც მომავალში მოსთხოვს საქართველოს, შეცვალოს დამოკიდებულება ოჯახისა და ქორწინების მიმართ.

ევროპული კავშირის დახმარებები საქართველოსადმი

ევროპული კავშირი საქართველოს ყოველწლიურად ეხმარება არანაკლებ 350 მილიონი ლარით, რაც მიემართება სხვადასხვა სფეროს, მათ შორის, ეკონომიკისა და კერძო სექტორის მხარდაჭერას, სოფლის მეურნეობას, განათლებას, საჯარო ადმინისტრირებას, მართლმსაჯულებას, გარემოს, ტრანსპორტს, კულტურას.

ევროპული კავშირის დახმარებით შეიქმნა ახალი საიტი, სადაც აღწერილია 160 პროექტზე მეტი, რასაც ევროპული კავშირის დახმარებით დღეს ახორციელებს საქართველო. ეს საიტია:

<https://eu4georgia.ge>

<https://eu4georgia.ge/ka>

2017-2020 წლებისათვის ევროპული კავშირის მხრიდან საქართველოს მიმართ ინდივიდუალური მხარდაჭერის ჩარჩოს (Single Support Framework) ფარგლებში გამოყოფილია 371 მილიონი ევროდან 453 მილიონი ევროს ოდენობით ფინანსური დახმარება. ამ თანხის 40% მიემართა ეკონომიკური განვითარებისა და ბაზრის შესაძლებლობის ზრდის პროექტებს; 20% - კარგი მმართველობისა და ინსტიტუციური გაძლიერების პროექტებს; 15% - ენერგოეფექტურობის, გარემოს და კლიმატის ცვლილების სფეროში პროექტებს; 10% - ხალხთა შორის კავშირის მხარდაჭერასა და მობილურობის პროექტებს; 5% - სტრატეგიული კომუნიკაციის მხარდაჭერის პროექტებს; 5% - სამოქალაქო სექტორის განვითარების

მხარდაჭერის პროექტებს; 5% - ინსტიტუციური მშენებლობისა და შესაძლებლობების დამატებით მხარდაჭერის პროექტებს.

გარდა ზემოაღნიშნულისა, საქართველო არის ევროპული კავშირის რეგიონული და მულტი-სახელმწიფოების სამოქმედო პროგრამების ფონდის ბენეფიციარი. აგრეთვე, საქართველო იღებს დახმარებებს და მხარდაჭერას ჰორიზონ 2020 (Horizon 2020), ერასმუს+ (Erasmus+) და კრეატიული ევროპის (Creative Europe) პროგრამების ფარგლებში.

Covid-19, პანდემიისა და საგანგებო მდგომარეობის პერიოდში, მაშინ როცა ევროპულ კავშირს თავად ჰქონდა დიდი პრობლემები, მან მოახერხა 1.5 მილიარდი ლარის მობილიზაცია, რათა დახმარებოდა საქართველოს კრიზისის დაძლევაში. ეს იყო უპრეცედენტო მხარდაჭერა ევროპული კავშირის მხრიდან საქართველოს მიმართ ჯანდაცვის სფეროში არსებულ პრობლემებთან გამკლავების და სამომავლო ეკონომიკურ და სოციალურ გამოწვევებთან ბრძოლის მიზნით.

შრომითი უფლებების დაცვის ევროპული სტანდარტები და ასოცირების შეთანხმება

ევროპული კავშირის დიდი ძალისხმევითა და ფინანსური დახმარების შედეგად, საქართველოში ჩამოყალიბდა შრომის ინსპექციის ინსტრუმენტი, რომლის ფუნქციას დასაქმებულთა უსაფრთხოების მონიტორინგი და დაცვა.

ევროპული კავშირის მხრიდან მრავალჯერადი მცდელობის შედეგად, საქართველოს შრომის კოდექსში შევიდა ცვლილებები, რის შედეგადაც გაიზარდა დასაქმებულის შრომითი უფლებების დაცვის სტანდარტი.

ასოცირების შეთანხმების თანახმად, საქართველო ვალდებულია შექმნას ადამიანის შრომითი უფლებების დაცვის მაღალი სტანდარტი, შექმნას პირობები ნაყოფიერი და სრული დასაქმებისა ყველასათვის. ევროპული კავშირის შრომის კანონმდებლობისა და პრაქტიკის თანახმად, ადამიანის ღირსეული შრომა ღირსეული ყოფის, ღირსეული საცხოვრებელი პირობების, ღირსეული პირადი და საოჯახო ცხოვრების უზრუნველყოფის გარანტორია.

საქართველოშიც, თითოეულმა მოქალაქემ, ვისაც სურს შრომა, თავი დაცულად და ღირსეულად უნდა იგრძნოს. ამ მიზნის მიღწევაშიც, ევროპული კავშირის დახმარება საქართველოსადმი საკმაოდ სოლიდური და დიდია.

ღირსეული შრომის პირობების დამკვიდრების მიზნით, საქართველომ ეროვნულ კანონმდებლობასა და პრაქტიკაში უნდა ასახოს ევროპული კავშირის შრომის კანონმდებლობის ისეთი სტანდარტები, რაც უკავშირდება კვირის განმავლობაში ნორმირებულ სამუშაო დროს, ზეგანაკვეთური შრომის ლიმიტირებას და სამართლიან ანაზღაურებას, დასვენებას, შესვენებას, დასაქმებულის შევიწროების აკრძალვას, როცა ის იცავს საკუთარ უფლებებს სამსახურში, დედის დეკრეტული შვებულების ღირსეულ ანაზღაურებას, არასრულწლოვანის შრომითი უფლებების დაცვა იმგვარად, რომ ხელი არ შეეშალოს მის სწავლას, მორალურ, ზნეობრივ, ფიზიკურ განვითარებას, დასაქმებულის ფიზიკური უსაფრთხოების უზრუნველყოფას, დასაქმებულის ჯანმრთელობის მონიტორინგს როგორც დამსაქმებლის, ასევე, სახელმწიფოს მხრიდან და სხვას.

რაც შეეხება დასაქმების ადგილების შექმნას, ევროპული ინტეგრაციის ერთ-ერთი პრიორიტეტული საკითხია როგორც სავაჭრო-ეკონომიკური, ასევე, სოციალური პოლიტიკის სფეროში. ამ მიზნით, ევროპული კავშირი ეხმარება საქართველოს მცირე და საშუალო ბიზნესს ფინანსურად და ტექნიკურად. ასეთი მხარდაჭერის შედეგად მცირე და საშუალო ბიზნესი კმნის დასაქმების ადგილებს. ასოცირების შეთანხმების 2019 წლის შესრულების ანგარიშში აღნიშნულია, რომ 521 მცირე და საშუალო ბიზნესისადმი გაწეული დახმარების შედეგად (რაც განხორციელდა „აწარმოე საქართველოში“ პროგრამის ფარგლებში) შეიქმნა 18270 მეტი სამუშაო ადგილი საქართველოში.

ქართული პროდუქტი ევროპული კავშირის შიდა ბაზარზე

ევროპული კავშირის ბაზარზე გადის ქართული ღვინო, ლუდი, ლიმონათი, ავეჯი (ცხოველთა სახლები), დაფნა, სამედიცინო და სამკურნალო მცენარეები, მინერალური წყალი, ხილის

წვენი, ჯემი, ბოსტნეული, კენკრა, ჩურჩხელა, ხილის ჩირი, ჩაი, მატყლი, სამშენებლო მასალები, აქსესუარები და სხვა.

ზოგიერთი პრაქტიკა:

საქართველო **თხილის** ექსპორტიორი უმსხვილესი ქვეყნების ხუთეულში შედის. ქართული თხილის ყველაზე მსხვილი საექსპორტო ბაზარი (ბაზრის 60%) ევროპის ქვეყნებზე მოდის. ქართული თხილის 75%-ზე მეტის ექსპორტი დასავლეთ ევროპის ქვეყნებში ხდება. ევროკავშირის ბაზრებზე ყველაზე ძლიერი კონკურენტი თურქეთია, თუმცა ქართული თხილის უპირატესობად შეიძლება ჩაითვალოს მისი მაღალი ცხიმინობა, რაც 7-8%-ით მეტია თურქული თხილის სახეობებთან შედარებით.

ჩატარებული კვლევის მიხედვით, **კივის** მოსაყვანად ყველაზე კარგი კლიმატი ახალი ზელანდიის შემდეგ საქართველოში, კერძოდ, ფოთი-ზუგდიდი-გალი-ოჩამჩირის ტერიტორიაზეა. ქართული კივის ერთ-ერთი უპირატესობა მაღალი შაქრიანობაა. იტალიური კივის შაქრიანობის მაჩვენებელი 13,9%-ია, ქართულ კივის სიტკბოს შემცველობა კი 17,3%-ს შეადგენს. დღეს კომპანია „ნერგეტა“ ზუგდიდის რაიონის სოფელ ინგირში მოწეულ კივის ევროკავშირში ყიდის.

„**ქართული მწვანილი** მოდის წელიწადის ძალიან კარგ დროს: სექტემბრიდან- მაისამდე, ეს ის პერიოდია, როდესაც ევროპას მწვანილი სჭირდება“- ასე შეაფასა ჰოლანდიურმა კომპანიამ bilancia ქართული მწვანილი, მას შემდეგ რაც ევროკავშირში რეალიზაციის პოტენციალი შეისწავლა. იმერეთის 1000-მდე სასათბურე მეურნეობაში 550 მცირე მეწარმესა და 10 მსხვილ კომპანიას წელიწადში დაახლოებით 25 000-მდე ტონა მწვანილი მოჰყავს.

მატყლი ცხოველური წარმოშობის პირველი პროდუქტია, რომლის ექსპორტიც დაუშვა ევროკავშირმა. ევროკავშირმა მატყლის მწარმოებელი 2 კომპანია აღიარა: შპს ჯორჯიან ვულ და შპს ქართული მატყლის კომპანია.

ქართული **თაფლი** უნიკალური არომატითა და გემოთი გამოირჩევა, ამიტომ ის ყოველთვის მაღალ შეფასებას იმსახურებს სხვადასხვა საერთაშორისო გამოფენებში. თაფლი მეორე

ცხოველური წარმოშობის პროდუქტია, რომელსაც ევროპულმა კავშირმა ბაზარი სრულად გაუხსნა.

ევროპული კავშირის შიდა ბაზარი დიდია და ის დიდი რაოდენობით ითხოვს პროდუქტს. ამიტომაც, მნიშვნელოვანია, საქართველოში მწარმოებლებმა შექმნან კოოპერატივები - ძალისხმევა, კაპიტალი და რესურსი გააერთიანონ. ასეთი გაერთიანებების შექმნაც მხარდაჭერილია ევროპული კავშირის მხრიდან. მაგ.: საქართველოს მთავრობამ, ევროკავშირის დახმარებით, ფერმერთა კოოპერაციის ევროპული პრაქტიკის დანერგვა დაიწყო. დღეისათვის, ქვეყანაში რეგისტრირებულია 1500-ზე მეტი სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი, რომელიც 13,000-ზე მეტ ფერმერს აერთიანებს. ევროკავშირმა 4 მილიონი ევროს პირდაპირი საგრანტო დახმარება გაუწია 200-ზე მეტ კოოპერატივს, რომელიც 2000-ზე მეტ ფერმერს აერთიანებს. ევროკავშირის დაფინანსებით გადამზადება გაიარა 7200-ზე მეტმა ფერმერმა.

სურსათის უვნებლობა და პროდუქტის უსაფრთხოება - ადამიანის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის დაცვა

საქართველოში წარმოშობილი პროდუქტი და სურსათი, ევროპული კავშირის ბაზარზე რომ გაიყიდოს, უვნებლობის და უსაფრთხოების სტანდარტს უნდა აკმაყოფილებდეს. ევროპულ კავშირში ადამიანი ყველაზე მაღალი და უზენაესი სიკეთეა და ყველაფერი მის კეთილდღეობას უნდა ემსახურებოდეს, მათ შორის ბიზნესიც. ამდენად, სურსათის უვნებლობის შემოწმება ადამიანის სიცოცხლის და ჯანმრთელობის უსაფრთხოებას ნიშნავს.

სურსათის უვნებლობა დამოკიდებულია წყლის და მიწის სიჯანსაღეზე, მცენარისა და ცხოველის ფიტოსანიტარულ და ჰიგიენურ ნორმებზე, სურსათის დამზადების ტექნოლოგიების გამართულობასა და სისუფთავეზე. ამიტომაც, მოწმდება წარმოების პროცესის თითოეული სეგმენტი „ფერმიდან მაგიდამდე“. მაგალითად.: ხორცი რომ უვნებელი იყოს, აუცილებელია ცხოველის სადგომი იყოს სუფთა, ცხოველს აძლიერდნენ ჯანსაღ საკვებს, ცხოველზე ხორციელდებოდეს ვეტერინარული მეთვალყურეობა (რა დაავადებები გადააქვს,

რა წამლებს აძლევენ), ცხოველის დაკვლა, შენახვა და შეფუთვა განხორციელდეს დადგენილი წესით და სხვა.

უვნებლობის და უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად, საქართველოს მთავრობა იღებს დადგენილებებს. მაგალითად.:

- ცხოველთა იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციისა და მათი სადგომის/დროებითი სადგომის რეგისტრაციის წესების დამტკიცების შესახებ, საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 3 ოქტომბრის # 483 დადგენილება;
- კარტოფილის რგოლური სიდამპლის კონტროლის პროცედურების დამტკიცების თაობაზე, საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 15 დეკემბრის #553 დადგენილება;
- სხვა.

უვნებლობის სტანდარტების დამკვიდრება - ეს ნიშნავს, რომ ნებისმიერი ფერმერი და მეწარმე ვალდებულია იფიქროს არა მხოლოდ ეკონომიკურ მოგებაზე, არამედ ადამიანების კარგად ყოფნაზე. ეს არა მხოლოდ ადამიანზე ზრუნვის, არამედ მწარმოებლის, ფერმერის რეპუტაციის, სახელის და ღირსების საკითხიც არის. ასეთია ევროპული სტანდარტი.

ზოგიერთი ამბობს, რომ საქართველოში იმიტომ უნდა დამზადდეს უსაფრთხო და უვნებელი სურსათი და პროდუქტი, რომ გაიყიდოს ევროპული კავშირის ბაზარზე. ეს არასწორია. საქართველოში იმიტომ უნდა დამზადდეს უვნებელი საქონელი, რომ საქართველოშიც, ევროპულ კავშირშიც და სხვა ქვეყნებშიც ისეთი საქონელი გაიყიდოს, რომელიც ზიანს არ აყენებს არც საქართველოს მოქალაქეს და არც უცხოელს.

საქართველოში წარმოებული სურსათი ჯანსაღი და უვნებელი რომ იყოს, საჭიროა სხვადასხვა სურსათის კვლევისა და შემოწმების ლაბორატორიები. ევროპული კავშირი ამ საქმეშიც ეხმარება საქართველოს. დღეისათვის საქართველოში მუშაობს ლაბორატორიული ქსელი, რომელიც მოიცავს სსიპ სოფლის მეურნეობის სახელმწიფო ლაბორატორიას, კერძოდ, - მის დაქვემდებარებაში მყოფ 3 ზონალურ დიაგნოსტიკურ ლაბორატორიას (თბილისი, ქუთაისი, ახალციხე) და 8 რეგიონალურ ლაბორატორიას (გორი, მარნეული, დუშეთი, გურჯაანი,

ამბროლაური, ოზურგეთი, ზუგდიდი, ბათუმი). ლაბორატორიები არამხოლოდ უვნებლობის სტანდარტის დადგენას და შენარჩუნებას უწყობენ ხელს, არამედ ქმნიან სამუშაო ადგილებს.

✚ მომხმარებელთა უფლებების დაცვა

ასოცირების შეთანხმების თანახმად, უნდა იქნას უზრუნველყოფილი მომხმარებელთა უფლებების დაცვის მაღალი დონე. მომხმარებელთა უფლებები ადამიანის უფლებების მნიშვნელოვანი ნაწილია. კმაყოფილი მომხმარებელი ნიშნავს, რომ ბიზნესი და წარმოება კონკურენტუნარიანია და მომხმარებლის მოთხოვნების შესაბამისად იქცევა.

მომხმარებელი კმაყოფილია, როცა აქვს არჩევანი, ფასები ხელმისაწვდომია, პროდუქტი და მომსახურება ხარისხიანი, ინფორმირებულია (არ ატყუებენ), ეპყრობიან პატივისცემით. ევროპულ კავშირში დიდი ყურადღება ეთმობა მომხმარებლის უფლებების დაცვას. ამ მიზნით მიღებულია კანონები და ჩამოყალიბებულია დაცვის სხვადასხვა მექანიზმები.

ევროპული ინტეგრაციის პოლიტიკის ზეგავლენით, საქართველოში მომხმარებელთა დაცვის სფეროში ზოგიერთი ასპექტი დადებითი პრაქტიკისკენ განვითარდა. მაგალითად: მაღაზიები უკან იბრუნებენ ტანსაცმელს (შეცვლის მიზნით) ან გაფუჭებულ საქონელს.

✚ თანასწორობის პოლიტიკა და დისკრიმინაციის წინააღმდეგ ბრძოლა

ევროპული ინტეგრაციის პოლიტიკის ფარგლებში, 2015 წელს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონი „დისკრიმინაციის წინააღმდეგ ბრძოლის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ“. კანონის შესაბამისად განისაზღვრა ცნებები და მექანიზმები, რათა დისკრიმინაცია აღმოიფხვრას ნებისმიერი ურთიერთობის ფორმატში, იქნება ეს შრომითი ურთიერთობები, განათლების სფერო, რელიგია, ენა, ეროვნება, ქონებრივი მდგომარეობა, ოჯახური მდგომარეობა, კანის ფერი, სქესი თუ სხვა.

დისკრიმინაციად მიჩნეულია როგორც შევიწროება, ასევე, განსხვავებული მოპყრობა. შევიწროება არის ნებისმიერი ნიშნით პირის დევნა, იძულება ან/და პირის მიმართ

არასასურველი ქცევა, რომელიც მიზნად ისახავს ან იწვევს პირის ღირსების შელახვას და მისთვის დამაშინებელი, მტრული, დამამცირებელი, ღირსების შემლახველი ან შეურაცხმყოფელი გარემოს შექმნას. **განსხვავებული მოპყრობაა**, როცა პირის მიმართ ხორციელდება ისეთი მოქმედება, რომელიც აუარესებს მის მდგომარეობას სხვა ანალოგიურ მდგომარეობაში მყოფ პირთან შედარებით.

განსხვავებული მოპყრობა ყოველთვის არ არის დისკრიმინაცია. ჩვენს გვერდით ცხოვრობენ ადამიანები, რომლებიც საჭიროებენ გაძლიერებას, მხარდაჭერას, გათანაბრებას შესაძლებლობებში. ამიტომაც, თუ განსხვავებულად ეპყრობიან და აძლიერებენ ფეხმძიმე ქალს, შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირს, ეთნიკურ უმცირესობას და სხვას, ეს არ მიიჩნევა დისკრიმინაციად. **თუმცა ასეთი განსხვავებული მოპყრობა უნდა იყოს გონივრული, აუცილებელი, პროპორციული, ლეგიტიმური მიზნის მიღწევისთვის აუცილებელი, დემოკრატიული საზოგადოების ჩამოყალიბებისათვის საჭირო, ზნეობრივი და მორალური.**

გამოყენებული წყაროები

- საქართველოს კონსტიტუცია, <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/30346?publication=35>
- ასოცირების შესახებ შეთანხმება ერთის მხრივ, საქართველოსა და მეორეს მხრივ, ევროკავშირს და ევროპის ატომური ენერჯის გაერთიანებას და მათ წევრ სახელმწიფოებს შორის (ასოცირების შეთანხმება), <https://matsne.gov.ge/document/view/2496959>
- საქართველოს კანონი „დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ“, <https://matsne.gov.ge/document/view/2339687?publication=1>
- 2019-2022 წლების საქართველოს საგარეო პოლიტიკის სტრატეგია, <https://mfa.gov.ge/getattachment/MainNav/ForeignPolicy/ForeignPolicyStrategy/2019-2022-clebis-saqartvelos-sagareo-politikis-strategia.pdf.aspx>
- საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოების კონცეფცია, <https://mod.gov.ge/uploads/2018/pdf/NSC-GEO.pdf>
- შეთანხმება პარტნიორობისა და თანამშრომლობის შესახებ, <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/1212956?publication=0>
- საქართველოს მთავრობის განკარგულება №765, 2017 წლის 13 აპრილი, ევროკავშირსა და ნატოში საქართველოს გაწევრების კომუნიკაციის შესახებ საქართველოს მთავრობის სტრატეგიის 2017-2020 წლებისთვის დამტკიცებისათობაზე, <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/3650131?publication=0>
- საქართველოს მთავრობის დადგენილება №533, 2017 წლის 7 დეკემბერი, „საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების ერთიანი სტრატეგია 2017 – 2021-ის“ დამტკიცების შესახებ, დანართი 1, <https://matsne.gov.ge/document/view/3924876?publication=0>

- საქართველოს მთავრობის განკარგულება №186, 2014 წლის 7 თებერვალი, საქართველოსა და ევროკავშირს შორის ასოციირების შესახებ შეთანხმების, რომელიც მოიცავს ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმებას, ეფექტიანი განხორციელების მიზნით გასატარებელ ღონისძიებათა შესახებ, <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/2250269?publication=0>
- ევროპული კავშირის ფუნდამენტურ უფლებათა ქარტია, https://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf
- ევროკავშირი საქართველოსათვის, ENPARD, საინფორმაციო ბიულეტენი, <http://enpard.ge/ge/newsletters/newsletter01/>
- საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, www.matsne.gov.ge
- <http://eugeorgia.info/ka/>
- dcfta.gov.ge
- <https://eu4georgia.ge/>